UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XCII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

tractu, ut quia tempore contractus læſio potuerit cō ſiderari, ante enim, uel poſt non ſufficeret, quia ſtant ſimul, ꝙ eccleſia dicatur læſa habito reſpectu ad tem pus ante, uel poſt contractum, et tamen non reſpectu temporis, quo factus fuit contractus, ut colligitur ex not. in d. authen. ſi quas ruinas. et in authē. perpetua. C. de ſacroſ. eccle. et ad hoc, ut reſtitutio detur, requi ritur probari, eccleſiā læſam eſſe habito reſpectu ad tempus contractus, ut probatur argumento tex. ibiq́; gl. i uer. tūc. in d. c. ad aures. ubi Doctores cōiter hoc ſequuntur, et facit text. cum ibi not. in c. cum dilecti. de empt. et uend. Quartum etiam requiritur, ꝙ lęſio ſit enormis, et non modica. d. c. 1. de reſti. in integrū. et ibi Abb. et d. c. ad noſtram. ibique omnes; et † enormis læſio dicitur etiam, quę eſt citra dimidiā iuſti p̄tij, dummodo uel ſit ī dimidia, uel proxima dimidię, ut colligitur ex not. per Abbatē, 'dum exemplum de hoc ponit in d. c. 1. et † læſio, quæ poſſet dici enormis in locatione ſimplici ad modicum tēpus facta, nō diceretur enormis in locatione ad longum tēpus propter euidentem eccleſiæ utilitatē facta, tum propter utilitatem eccleſiæ, et cauſam iuſtam, ob quam facta fuiſſet, ut colligitur ex d. auth. ſi quas ruinas. et d. authen. perpetua. tum etiam propter plura, quę locator ad longum tempus in re locata habet, et retinet reſpectu meliorationum, et ſimilium, ut colligitur ex ſupra dictis. ¶ Quoad ſecundum dubium uideretur prima facie, ꝙ hi religioſi contraueniendo non faciant monaſterium incidere in pœnas conuentionales ex ijs, quæ habentur in c. 2. de precar. vbi caſus |, '& ſupra eſt dictum. Secundo per tex. in d. c. ſi. ne præla. vices ſuas, ubi ſucceſſores in eccleſia, & beneficio abſque metu periurij, & pœnæ contractus contrauenire poſſunt, & facit id, quod uoluit Bar. in auth. qui res. C. de ſacroſ. eccle. ¶ Quibus tamen non obſtantibus, contrarium eſſe uerius puto, † qm̄ ſtante concluſione ſupra in primo dubio facta, ꝙ locatio ualuerit, & illi ſit ſtandum, ſequitur, ꝙ obligatio bonorum generaliter facta, & promiſſio pœnæ p̱ ipſos fratres dictis conductoribus facta ualuit, ut traditur per Abb. in d. c. nulli. de rebus eccle. non alien. & ibi Anto. & alij, & de pœnæ promiſſione habetur per gl. ibiq́; Abb. in d. c. 2. de precar. per illum tex. à cōtrario, & Domi. de S. Gemi. in c. 2. §. contractus. per illum text. de reb. eccle. non alien. in 6. & per tex. in d. c. 2. de p̄car. dicit, ꝙ quando cōtractus alienationis rei eccleſię ē inualidus, & nullus, uel reſpectu cauſæ, uel reſpectu ſolemnitatis, uel inhabilitatis contrahentis, tunc iuramentum, & adiectio pœnæ non ualet. Secus ſi contractus in ſe ualeat, quia tunc adiectio pœnæ, et iuramentum ualet: hoc idem colligitur ex dictis Bar. in d. authen. qui res. Et ita debent intelligi iura in contrarium pręallegata. Et ideò ſi ad reſciſſionem contractus agatur, et fratres, ſeu conuentus, et capitulum dictorum fratrum contra eorum promiſſionem, et iuramentum uenire contra dictam locationem tentauerint, ipſi conductores, qui omnia bona monaſterij obligata habent, pœnam promiſſam in contractu petere, et ad illam agere poterunt. Et ita ex pręmiſſis concludendum eſſe de iure exiſtimo. Laus Deo.

S V M M Æ.

1 *Iuramentum illicitum, & peccati nutritiuum non eſt obligatoriū, neque ſeruandum, & iurans propria auctoritate abſque licentia, & abſolutione ſuperioris, & abſque metu periurij poteſt contrauenire.*

2 *Peccat mortaliter, qui contra extrauagantem Pauli Veneti Papæ II. rem eccleſiæ ultra triennium locat, & conducit.*

Peccat mortaliter, qui contra conſtitutionem Papæ maximè prohibitiuam uenit.

3 *Excommunicandus quis non eſt abſque graui, & mortali peccato.*

4 *Epiſcopus ſub uinculo iuramenti tenetur ſeruare, & ſeruari facere, ac defendere canones ſummorum Pōtificum, aliàs eſſet periurus.*

5 *Nullum iuramētum ligat prælatum in præiudicium eccleſiæ, quin ſuo iuramento non attento, ad eccleſiæ utilitatem, & non ſuam propria auctoritate, abſque metu periurij, & abſolutione poſſit contrauenire.*

6 *Per iuramentum quis ab onere publico retrahi non debet.*

7 *Iuramentum prælati, ſeu legitimi adminiſtratoris bonorum eccleſiæ non dat robur contractui facto, ut eccleſia ad illius obſeruātiam teneatur, & cogi poſſit.*

8 *Iuramentum ſyndici facit uniuerſitatem haberi loco maioris, & rectè contractum eſſe, ſed illam quoad reatum periurij non ligat.*

9 *Nullum iuramentum facit eccleſiam haberi loco maioris, quin ipſa poſſit contrauenire, & reſtitutionem in integrum petere.*

10 *Actus vbicunque eſt prohibitus, & nullus in odium iurantis, & contrahentis, licitum eſt etiam ipſi iuranti abſque metu periurij contrauenire, etiam non impetrata abſolutione.*

Secus ſi eſſet nullus, & prohibitus in fauorem iurantis, & contrahentis.

11 *Iuramentū ſyndici alicuius uniuerſitatis an quoad reatum periurij uniuerſitatem liget, & quos, & quomodo liget.*

12 *Periurium, ſeu iuramentum eſt uinculum animæ.*

13 *Vniuerſitas non habet animam.*

14 *Vniuerſitas ex facto ſyndici, & quorundam hominum excommunicari non poteſt.*

15 *Iuramentum eſt quid perſonale, & ad aliam perſonam, quæ etiam iuris fictione eadem cum iurante cenſetur, non tranſit.*

16 *Vniuerſitas dicitur alia perſona, & aliud corpus à ſingulis de uniuerſitate.*

17 *Hæres abſque metu periurij, & abſque abſolutione poteſt contra iuramentum defuncti uenire.*

18 *Hæres ratione iuramenti defuncti coram iudice eccleſiaſtico conueniri non poteſt, nec illius forum ſortitur.*

19 *Conductor promittens uti, & frui arbitrio boni uiri intelligitur, prout ius expoſcit.*

20 *In obligationibus correſpectiuis fides frangenti fidem non eſt ſeruanda, etiam ſi promiſſio fuerit iurata.*

21 *Periurus non dicitur, qui facto, & culpa alterius ex contrahentibus contrauenit.*

22 *Iuramentum tranſgredi licet ex cauſa ſuperuenienti, 'illudq́ue habet, ſemper tacitè annexam illam clauſulam, ut ſeruari debeat, rebus ſic ſtantibus.*

23 *L. ſi quis maior. C. de tranſact. & pœnę ibi impoſitæ, ac illius diſpoſitio, an locum habeant in uniuerſitate.*

24 *Pœnæ | d. l. ſi quis maior. impoſitæ ſunt in odium, & pœnam periurij, & deierantis.*

25 *Infamiæ pœna collegio, & uniuerſitati non conuenit.*

26 *Abſolutio à iuramento quare petatur.*

27 *Iaſon in d. l. ſi quis maior. declaratur.*

28 *Extrauagans quando probabiliter ignoratur, iudex ſecundum illam non iudicat, niſi prius conſulat Papam.*

Nec etiam contra illa, num. 34.

29 *Et in dubio melius eſt regulis iuris inſeruire.*

30 *Secus ſi extrauagans nota, & in iudicij allegari conſueta eſſet, & num. 33.*

31 *Extrauagans, ſiue conſtitutio publicata in curia Romana poſt duos menſes à die publicationis etiam ignorantes ligat.*

32 *Sententia contra ipſam lata eſſet nulla, quamuis ea in corpore iuris clauſa non eſſet.*

34 *Extrauagans, & conſtitutio Papalis ſi coram iudice allegetur, de qua probabiliter ignorari poſſit, iudex contra illam non debet ſententiam ferre, ſed debet in cauſa ſuperſedere, donec Papam conſuluerit, quamuis extrauagans, & conſtitutio eſſet à iure communi exorbitans.*

35 *Extrauagans ſi eſt deſcripta in libris clementinarum, ſecundum illam eſt iudicandum.*

Idem de ſtatuto extrauaganti, quod in uolumine ſtatutorum communiter deſcriptum extat.

E P I-

EPITOME.

Locatione de re alicuius vniuerſitatis eccleſiaſticæ, aut loci pij per illius ſyndicum cum iuramẽto ad nouennium facta contra diſpoſitionẽ extrauagantis Pauli Veneti Papę Secundi, vniuerſitatem potuiſſe illi contrauenire abſque metu periurij, & non impetrata prius abſolutione à iuramento, eamq́ue non fuiſſe neceſſariam, hic demonſtratur.

CONSILIVM XCII.

Circa dubia ꝓpoſita breuius, q̃ potero, me expediam: & in primis an iurm̃ interpoſitũ ꝑ ſyndicũ ſuper ꝯctu locationis ad nouenniũ factę ita uniuerſitatẽ, & hoĩes oẽs hoſpitalis nuncupati de morte liget, ꝙ ꝯctui ꝯtrauenire nõ potuerint, niſi prius abſolutione petita, & impetrata, & ſi illa non impetrata ꝯtrauenerint, tanquã periuri poſſint ab agẽdo repelli, omiſſis ſupfluis allegationibus, & cõcluſiuè loquẽdo, dico vniuerſitatẽ in caſu noſtro potuiſſe iuramẽto ſyndici ꝯuenire abſque metu ꝑiurij, & non petita abſolutione, nec illam fuiſſe neceſſariã: quod pluribus argumentis oſtendo,
1 & primo, † qñ iuramẽtũ eſt illicitum, & peccati cõſeruatiuum, ac nutritiuum, non eſt obligatorium, neq; ſeruandum, & iurans propria auctoritate abſq; licentia, & abſolutione ſuperioris, & ſine metu periurij cõtrauenire põt, ut dixit Bal. in l. ſi ad excludendũ. C. de rebus cred. & hr̃ ꝑ Innocẽtiũ, Abbatẽ, & alios in c. venerabilẽ. de electio. & clarius per Abbatẽ per illũ tex. in notabilibus in c. quanto. de iureiuran. cũ ſim. & facit optimè dictũ Abbatis in c. fi. de reſcri. Sed iuramẽtum ſyndici in caſu noſtro eſt hmõi, ergo &c. Et ꝙ tale iurm̃ fuerit peccati conſeruatiuũ, & nutritiuũ, con
2 ſtat ex extrauaganti Pauli Papæ II. † q̃ in odiũ cõtrahentium prohibet res eccleſiæ, & locorum religioſorum poſſe ultra trienniũ locari, ergo illi prohibitioni contraueniens peccatũ mortale incurrit, q̃a ueniens cõtra cõſtitutionẽ Papæ maximè prohibitiuã peccat mortaliter, ut tradunt doctores cõiter in c. 1. & in c. nã cõcupiſcentiã. de cõſtit. & eſt tex. cũ gl. & ibi doct. in c. 2. de maio. & obed. c. qui reſiſtit. 11. q. 3. & in terminis noſtris hoc uolunt Abb. Ant. Imo. & alij in c. ſi uerò. & in c. cũ contingat. de iureiur. & doct. maximè moderni Peruſini repetẽtes in auth. ſacramẽta puberum. C. ſi aduer. vend. Et quãuis fortè ipſi aliquale dubium faciant, qñ quis cõtra diſpoſitionẽ poſitiuã iuris ciuilis ueniret, tñ indiſtinctè, & pro firmo ponũt, illum peccare, qui veniat contra cõſtitutionẽ Papæ prohibitiuam, & ſic cõtra ius canonicũ poſitiuũ ꝑ p̃dicta. Qđ ẽt clarius patet, nã locãs, & conducẽs ultra triẽniũ cõtra ꝓhibitionẽ dictæ extrauagãtis excõicationẽ incurrũt, ut ibi, ergo grauiter, & mortaliter pec
3 cãt, quia † abſq; graui, & mortali peccato quis nõ eſt excõicandus. c. nemo epiſcoporũ. 11. q. 3. cũ ibi nota-
4 tis. Quinimmò † ep̃s, q non faceret illã cõſtitutionẽ Papæ ſeruari, in periuriũ incideret, quia ſub uinculo iuramẽti epiſcopus tenetur ſeruare, & ſeruari facere, ac defendere canones ſummorũ Põtificũ. c. ego. cũ ibi nota. per Inn. de iureiu. ¶ Secũdo locatio de rebus eccleſiæ ultra triẽniũ eſt nulla, & per dictã extrauagãtẽ prohibita in utilitatẽ eccleſiæ, ut ibi in prin. & per totũ, maximè ibi, & pia loca reguntur, illuſtraturq́ue
5 &c. & ibi ac diuini cult⁹ detrimẽto &c. Ergo † iuramẽtum appoſitũ ſuper tali contractu non eſt ſeruãdũ, & illud non ſeruans periuriũ non incurrit, ſed propria auctoritate abſq; metu periurij põt cõtrauenire. arg. c. ſicut noſtris. de iureiurã. & in terminis hoc videtur expreſsè uelle Abb. ĩ c. 2. in ult. uerſ. de iureiu. dicẽs, ꝙ nullum iuramentũ in præiudiciũ eccleſiæ ligat p̃latũ q̃n ipſe, ſuo iuramẽto nõ attẽto, ad vtilitatẽ eccleſiæ, & non ad ſuã, poſſit propria auctoritate abſque metu periurij, & ſine abſolutione cõtrauenire, quia …
tum non debet eſſe uinculum iniquitatis, item …
6 † per iuramẽtũ q̃s ab onere publico retrahi nõ … ſi diligẽti. de foro cõpetẽ. quod eueniret, ſi p̃la… iuramẽtũ ſeruare teneretur, nec illi poſſet ad … tẽ eccleſiæ cõtrauenire, ita declarat Abb. in d. … bñ inſeruit id, qđ voluit Bal. ĩ d. l. ſi ad excludẽ… hoĩes dicti hoſpitalis nõ ad eorũ, ſed hoſpita… tatẽ cõtraueniũt, ergo &c. Et ad ꝓpoſitũ opti…
7 id, † quod dixit Bal. ĩ §. itẽ ſacrã. de pace iuram… in uſu feud. Ioã. And. in c. grauis. de depoſi. & … l. q Romæ. §. duo fratres. col. 42. quaſi circa … uerb. oblig. ubi uolunt, ꝙ iuramẽtũ p̃lati, ſeu … adminiſtratoris bonorũ eccleſiæ, nõ det r… tractui facto cũ eccleſia, ut ad illius obſerua… ſia teneatur, atq; cogatur: & hoc idẽ ĩnuit Ba… raliter. in ult. col. C. de reb. cred. dicẽs, & ꝓp…
8 in eccleſia, † ꝙ quãuis ciuitas, & uniuerſitas … mentũ ſyndici quoad reatũ periurij nõ liget … hmõi iuramentũ fit, ut uniuerſitas loco ma… beatur, & ſic ꝙ rectè cõtractũ eſſe dicatur, …
9 ſit uniuerſitas in integrum reſtitui. Sed † in c… nullum iuramẽtũ fieri põt, ut loco maioris h… quin ipſa poſſit cõtrauenire, & reſtitutionẽ i… petere, ut eſt gloſa clara, ibiq́; oẽs in c. 1. de re… tegrũ, in 6. quã ſequitur Abb. in c. 1. eod. tit. & … concluſio, & gloſa p̃dicta uult eũdẽ, qui iura… noĩe eccleſię cõtrauenire, & reſtitutionẽ pet… uis iuraſſet nõ cõtrauenire, nec reſtõnẽ pete…
10 benè notandum. ¶ Tertiò † locatio ultra tri… bonis eccleſiæ, & loci pij eſt à iure prohibit… in odiũ iurantis, & contrahentiũ, ut patet … trauaganti, qm̃ contrahentes, & iurantes … cõicationẽ, ſed alias quoq; graues pœnas … ibi incurrunt. At ubicunq; actus eſt prohib… lus in odiũ iurantis, & contrahentis, licitum … ſi iuranti abſq; metu periurij ẽt non impetra… tione cõtrauenire, ſecus ſi eſſet nullus, & pro… in fauorẽ iurantis, quia dato, ꝙ ex tali iuramẽ… tractus prohibitus non confirmaretur, tamen … illud ſeruare teneretur, nec ei poſſet contrau… ſi impetrata prius abſolutione: & in hoc ult… intelligatur text. in c. debitores. & in c. cum c… gat. de iureiuran. in c. 2. de pactis. in 6. & in c. … lieres. de iureiuran. in 6. & dicta Barto. & ali… in l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſſo. & in authen. … menta puberum. ibiq́ue Corneus in uer. con… in 11. & 12. q. C. ſi aduer. uendit. & Abb. & Imo. … uerò. & in d. c. cum contingat. de iureiuran. & … terminis declarat, & diſtinguit Dominus An… ſubtilis Doctor in d. authen. ſacramenta pube… ſequitur Paulus de Caſtro in ſuis conſilijs, & … Ana. & Bald. in pluribus conſilijs, ueluti refe… quitur Dominus Ludouicus de Bolognini…
11 conſi. 45. ¶ Quarto † per iuramentum ſynd… ad reatum non ligãtur uniuerſitas, nec homi… uerſitatis ut uniuerſi, ſed ſolum mandantes, & … tes, ut ſinguli, prout ex iuramento defuncti n… tur eius hæres, ut uoluit Bald. poſt Bar. in d. l. g… liter. & Areti. in d. authen. ſacramenta. in ult… lumna. et Doct. Cardin. in clemen. 1. §. nos. …
12 ſtio. de iureiu. Et hoc apertè conſtat, quia † p… ſeu iuramentum eſt uinculum animæ. d. c. cum … tingat. d. c. ſi uerò. et c. fin. cum ibi notatis. de …
13 peten. in 6. † uniuerſitas autem animam non … ut per Innocen. in c. grauem. de ſenten. excõ… tur. in c. Romana. §. in uniuerſitatem. eo. tit. … Bal. ĩ d. l. generaliter. Item ſi ex iuramẽto ſynd… uerſitas ligaretur, ut uniuerſitas, profectò om… vniuerſitate ligarentur, ex quibus uniuerſitas …

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

conſequēter maior pars illius, quæ de iure omnes de
vniuerſitate obligare poteſt. iuxta l. quod maior. ff. ad
municipa. iurādo, uel mādando iurare ligaret oēs de
uniuerſitate ēt, qui nō iurarūt, & ↄſequēter fœminas,
& pupillos, qđ ualde iniquū eſſet, & † his rationibus
4 ex facto ſyndici, & quorundā hominū nō pōt uniuer-
ſitas excōmunicari d. c. romana. §. ī uniuerſitatē, ergo
ex iuramēto ſyndici nō dicetur ligata vniuerſitas, ſed
ſolū ſyndicus, & iurātes, & mādantes, ut ſinguli, ſi ipſi
ↄuenirent. Præterea † iuramentū eſt qui perſonale, &
5 nō trāſit ad aliā perſonā, quæ ēt iuris fictione eadē cū
iurante cenſetur. iuxta tex. in princip. auth. de iureiuan.
à morien. præſti. c. veritatis. ibiq; Innocen. & Abb. de
iureiuran. not. in d. c. fi. de foro competen. in 6. & per
6 Baldum in d. l. generaliter. Sed † vniuerſitas dicitur
alia perſona, & aliud corpus à ſingulis de uniuerſita-
te, ut not. in c. cum omnes de cōſtitutio. & in l. ſicut in
princip. per Bart. ff. quod cuiuſq; uniuerſit. nom. ergo
ex iuramēto ſyndici ſolū iurantes, & mādantes ligati
dicentur, ut ſinguli, nō autem ipſa vniuerſitas, & ideò
† ſicut hæres abſq; metu periurij, & abſq; abſolutione
poteſt contra iuramentum defuncti uenire, ut uoluit
Io. And. & ſequuntur doct. cōmunirer poſt Innoc. in
d. c. ueritatis. Bal. in d. auth. ſacramenta puber. in vlti.
uerb. in auth. ad hæc col. 2. C. de uſuris. in d. l. generali-
ter. & in l. 3. C. plus ualere, qđ agitur, & Ang. in auth.
8 de iureiur. à mor. præſti. & † hæres ratione iuramēti de
functi nō poteſt coram iudice eccleſiaſtico cōueniri,
nec illius forum ſortitur, ut uoluit Io. And. & Domin.
in c. fi. de foro compet. & Ant. & ſcribētes cōmuniter
in c. cum ſit generale. eod. tit. ita dicendum eſt de uni
uerſitate reſpectu iuramēti ſyndici, prout in hoc Bal.
in d. l. generaliter parificare uelle uidetur; iuramētum
enim ſyndici uniuerſitatem quoad reatum non ligat,
quamuis quoad robur contractus ad eam tranſeat, ut
ſupra. Sed abſolutio à iuramēto ſolū ratione periurij,
& reatus peti debet. c. 1. & 2. &c. debitores cum ſimil.
de iureiuran. & c. fi. de foro compet. ergo uniuerſitas
nō poteſt dici periurium incurrere, & cōſequenter ab
ſolutionem à iuramento ſyndici eo caſu, quo uellet
cōtrauenire, petere, & impetrare neceſſe non habet.
¶ Quinto accedant, quòd mihi relatū fuit, & probatū
fuiſſe puto, ꝙ pars aduerſa cōuentis, & promiſſis prius
contrauenit, & præſertim quia re locata uti, & frui ar-
9 bitrio boni uiri promiſit, † quod interpretatur, pro-
ut ius vult, & expoſcit. argum. l. continuus. §. 1. & ibi
ſcribentes. ff. de uerborum obligatio. Bartol. in l. ſocie
tatem. §. arbitrorum. ff. pro ſocio. Anton. & alij in cap.
quintaualis de iureiuran. & in c. 1. de conſtitutionib.
Sed ex forma iuris, & ſtatutorum Bononiæ, ut conſtat
ex ſtatuto poſito ſub rubrica de pœna uenden. rem
alien. conductor prohibetur rem conductam alteri
locare, & pars aduerſa rem conductam alteri loca-
uit, ut fuit probatum, ergo re conducta non fuit
arbitrio boni uiri uſa, prout promiſit, atque iurauit,
& ſic ipſa contrauenit, ex quo ſequitur, quòd uniuer-
ſitas hoſpitalis de morte, immò ipſi iurantes abſque
metu periurij propria auctoritate contrauenire potue-
10 runt: quoniam † in obligationibus correſpectiuis
fides frangenti fidem non eſt ſeruanda, etiam ſi pro-
miſſio fuit iurata, ut eſt text. ibique Abb. poſt Innoc.
& alios in c. peruenit, il 2. de iureiur. & probatur in l.
ſi quis maior. C. de tranſactio. ubi is, qui prius promiſ-
ſioni iuratæ contrauenit, omni commodo promiſſio
nis, & contractus priuatur adeò, quòd nullo modo
contra alium obligatum etiam poſtea contrauenien
tem agere poteſt: & hoc vult etiam Bald. in l. fin. in fi.
C. de non nume. pecunia. & in c. 1. §. fin. de noua for-
ma fidel. in uſu feudorum & Abbas Hoſtienſis &
alij maximè moderni ferè propriè in caſu noſtro e-
xemplificant, uidelicet in locatore, & conducto-
re, ꝙ ſi conductor contractui prius contrauenit,
locator propria auctoritate abſq; metu periurij, & ab
ſolutione pōt contrauenire: quod eſt ualde notandū:
Et ad hoc nobis optimè inſeruit dictum Bar. in l. am-
21 plius nō peti. ff. rem ratam habe. qui uult, † ꝙ ſi facto,
& culpa unius ex contrahentibus alter cōtrahens cō-
tra iuramentum ueniat, non dicitur eſſe periurus: nā
22 iuramentum ſemper habet in ſe tacitè annexam hāc
clauſulā, ut ſeruari debeat, rebus ſic ſtantibus, ex cau-
ſa enim ſuperuenienti licet iuramentum tranſgredi,
per Bald. in d. l. fi. in fi. & per Innoc. & alios in d. c. 1. de
conſtit. Bal. in l. & ſi ſeuerior. C. ex quib. cau. infam. ir-
roge. & in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his, qui
not. infam. & Roman. in rub. de arbit. colum. 7. & l. fi.
ff. qui ſatiſda. cogan. Et his rationibus, ac argumentis
ſatis clarè demonſtratum eſſe puto, ꝙ uniuerſas, qui-
nimmò iurantes ipſi abſque metu periurij, etiam nō
impetrata abſolutione, contra iuramentum, & con-
tractum locationis iuratum uenire potuerunt. ¶ Su-
pereſt modo, ut quædam tollantur, quæ primo aſpe-
ctu multum in contrarium urgere uidebantur, & pri
mo doctrina Iaſonis in l. ſi quis maior. C. de tranſact.
23 † qui uoluit, illam legem, eiuſq; pœnas etiam in uni-
uerſitate contractui, & promiſſioni ſuæ iuratæ con-
trauenientc locum habere, itaq; refert ſe aliàs conſul
uiſſe, Sed tamen, quicquid Iaſon ibi dicat, opinio cō-
traria magis placet, quia firmioribus argumentis fir-
matur, ut ex uerbis ſuis ibi colligi poteſt: Et ultra ad-
ducta per eum hoc demonſtro, ita arguendo, Vniuer
ſitas ex iurō ſyndici non ligatur, ut contraueniendo
piurium incurrat, ſed ſolum ligantur iurantes, & mā-
dantes, & hoc eſt ueriſſimum, nec Iaſ. ibi contrarium
dicit: & ita communiter uolunt doct. ſupra alleg. ma-
ximè Bald. Aret. & dominus Card. quorum maxima
24 eſt auctoritas: Sed † d. l. ſi quis maior. imponit illas pę
nas in odium, & pœnam periurij, ac deierantis, ut do
ctores omnes uolunt, & ipſemet Iaſ. in d. l. ſi quis ma-
ior. in princip. & ibi gloſſ. in uerbo, infamia, ergo di-
ſpoſitio illius legis in uniuerſitate locum non habe-
bit, quando ſyndicus eius, ſeu aliqui homines contra
xerunt, atque iurarunt: Poſſet ergo opinio Iaſonis pro
cedere, & eſſe uera, quando uniuerſitas non per ſyn-
dicum ſuum, ſed per ſe ipſam contraxiſſet, prout fieri
poteſt, ut quia uniuerſitas ad hoc uocata, & congrega
ta, iuxta notata in dicto cap. cum omnes. cum ſimili-
bus, communicato conſilio contraxiſſet, omneſque
iuraſſent, ſecundum quod colligitur in dicta l. ſicut.
in principio per Bartolum: nam hoc caſu Iaſ. uerum
dicere poſſet. argumento not. in dicto cap. romana.
§. in uniuerſitatem, nec ipſe præſupponit uniuerſita-
tem contraxiſſe mediante ſyndico, qui iuraſſet. ¶ Præ
terea & clarius contra opinionem Iaſ. oſtendo diſpo
ſitionem dictæ l. ſi quis maior. non habere locum in
uniuerſitate, quicquid ipſe dicat, nam pœna principa
lis illius legis eſt, ꝙ contraueniens pęnam iufamiæ in
currat, ut ibi, & ideò ab agendo, & ab omni commo-
25 do contractus repellitur: Sed † collegium, & uniuer-
ſitas infamiæ notam pati non poteſt, nec pœna infa-
miæ collegio, & uniuerſitati conuenit, ut colligitur
ex not. per Innocentium in c. grauem. in uerbo, con-
ſiliarios. de ſenten. excommunicat. per Bartolum in
l. aut facta. in fin. uerſic. hoc permiſſo. ff. de pęnis. ubi
uolunt, uniuerſitatem, ſeu collegium non poſſe cor-
poraliter puniri, ſed ſolum pecuniariter, at pœna in-
famiæ non eſt pœna pecuniaria, ſed potius corpora-
lis, ut eſt tex. in l. ſi quis. in fin. cum l. ſequen. ff. de pœ-
nis, & facit l. iſti quidem, & not. in l. nec minorem. ff.
quod met. cauſ. ergo &c. Adde, ꝙ contrarium eius,
quod uoluit Iaſ. in hoc etiam ſenſit Bal. de quo Iaſ. nō

fuit recordatus in d.l.generaliter. ¶Et ex prędictis re-
ſpōdetur alteri fundamento partis aduerſæ, uidelicet
ꝙ ſiue dicamus, quòd uniuerſitas ex iuramēto ſyndi-
ci ſpiritualiter ligetur, & tunc pœna.d.l.ſi quis maior
in vniuerſitate locum habeat, quod membrum nō eſt
verum, vt ſupra, ſiue temporaliter, prout præſupponit
Bal.in d.l.generaliter dicens, iuramentū defuncti, ſeu
ſyndici quoad reatū ad hæredem, & uniuerſitatē non
tranſire, ſed tātum quoad robur cōtractus, & ſimiliter
pœnæ.d.l.ſi quis maior.locū habebunt, ex quo tempo
raliter cōtractum ſeruare tenetur. Sed vt dixi, pœnæ
illius legis imponūt ratione periurij, & vniuerſitas ex
iuramēto ſyndici periuriū nō incurrit, itē pœna illius
legis eſt infamia, quæ vniuerſitati nō conuenit: ergo
vniuerſitas potuit abſq; metu periuriuj cōtrauenire, &
cōſequenter abſq; eo, qđ prius abſolutionē impetra-
26 ret, quia † abſolutio petitur ſolū, vt quis periuriū non
incurrat, & propter reatū periurij.c.1.& 2.& c.debito-
res.de iureiu. & Bal.in d.l.ſi ad excludēdam.C.de reb.
cred.cū ſimili. Præterea iuramētū ad vniuerſitatē trā-
ſit quoad robur, qn̄ iuramentū aliàs eſt in ſe licitum,
& peccati nō cōſeruatiuū, nec ꝯ vniuerſitatis ſpiritua
lis vtilitatē, nec appoſitū in actu prohibito, & nullo in
odiū iurantis, prout in caſu noſtro contingit, veluti
ſupra dixi. ¶Verū poſito, ſed nō cōceſſo, ꝙ illa Iaſ.opi
27 nio vera eſſet, aliter reſpōdeo, † & in primis dico Iaſ.
loqui eo caſu, quo iuramentū eſſet licitū, & non cōſer
uatiuū peccati, & iurans aliàs de iure ad illius obſer-
uantiā eſſet obligatus, & ita ipſe Iaſ. præſupponit. Se-
cus ſi iuramentū tale eſſet, qđ de iure nō ligaret, nec
iurans ad illius obſeruantiā de iure obligatus eſſet, ut
quia eſſet peccati nutritiuū, itē ꝯ prohibitionem cano
nis factā in odiū iurantis, ac cōtrahentis, & ꝯ eccleſiæ,
& loci religioſi vtilitatē, prout eſt in caſu noſtro ad ſu
pradicta, quia ſi iurans illud ſeruare nō teneretur, mi-
nus vniuerſitas. Secundo reſpōdeo opinionē Iaſ. eſſe
veram qn̄ contractus aliàs in ſe validus eſſet, & ita ipſe
loquitur. Secus ſi eſſet inualidus, & nullus, quia tunc
cōtraueniens pœnas d.l.ſi quis maior. nō incurrit, ita
vult Paul. de Caſt. & Alex. in d.l.ſi quis maior. & facit
id, qđ optimè vult gl.in c.diffinitio.22.q.4.quā refert,
& ſequitur Abb.in c.ſicut noſtris. de iureiur. ſed in ca-
ſu noſtro cōtractus locationis vltra trienniū eſt inuali
dus, & nullus per ſupradicta, ergo &c. Præterea dictū
Iaſ.eſſet verū, qn̄ contractus fuiſſet ab vniuerſitate, uel
eius ſyndico cū iuramēto celebratus ſuper rebus pro-
phanis, & nō eccleſiaſticis, vt ibi per eū. Secus ſi ſuper
bonis eccleſiaſticis, & loci religioſi: tunc.n. eccleſia ꝑ
iuramentū nō ligaretur, quin ēt iidem homines, qui
iurarunt, poſſint petendo reſtitutionē in integ. cōtra-
uenire: gl.& doc. omnes in c.1. de reſtit.in integ.in 6.
& in c.1.extra eo. tit. & Bal. in d.l. generaliter.cū ſim.
præallegatis. Vltimo reſpondeo, ꝙ ex quo pars aduer
ſa prius cōtrauenit, & cōuenta nō ſeruauit, licuit uni-
uerſitati, immò ēt ipſis iurantibus propria auctoritate
abſq; metu periurij cōtrauenire, per ea, quæ ſupra de-
ducta fuerunt. ¶Dubium aliud fit per partem aduer-
ſam, ꝙ extrauagans Pauli Veneti ſupra allegata non
ſit in vſu, nec moribus vtentium approbata, neq; re-
cepta, & ideò in iudiciis nō ſeruāda, ex quo probabili
28 ter ignoratur, cū per Bullam nō probetur, & † ex quo
talis extrauagās eſt à iure cōi diſſona, iudex ſecūdum
illā iudicare nō debet, niſi prius Papā conſulat.c.paſto
ralis.in fi.ibiq; doct.cōiter de fi.inſtru.& facit, qđ not.
Bar.in l. cum prolatis.ff. de re iudi. & Domi. in conſi.
29 78.& † dicit Bal. in c.1.circa prin. in tit. quot teſt. ſint
neceſ.ad probā.inueſ.in vſu feu.ꝙ qn̄ de aliqua extra-
uagāti dubitatur, melius eſt in dubio regulis iuris in-
ſeruire per tex.ī d.c.paſtoralis. Sed aduertēdū eſt, præ
dicta procedere, qn̄ de extrauagāti ꝓbabiliter ignora

rēt, ut dicit tex. ī d.c. paſtoralis, ut quia nō eſſet
30 & in iudiciis allegari nō ſolita. † Secus ſi e
eſſet multū nota, & in iudiciis allegari cōſue
ſecundū illā eſt iudicandū, & ea ſeruāda eſt
cōſtitutio cōis: ita volunt Hoſti. Abb. & reliq
mè mod.in d.c.paſtoralis. Paul.de Caſ. & Al
cū prolatis. Ant. & Imol. in proœ.decret.in
ſim.alleg. per Alex. in d.l. cū prolatis. Sed d
uagās Pauli eſt hmōi, quia eſt multū nota,
ſolita, ergo abſq; eo, ꝙ Papa cōſulatur, vel p
betur, ſecūdū illā erit iudicādū, & hoc ꝓba
paſtoralis à contrario ibi decret. de qua iu
dubitet. Præterea, ut intellexi, de vſu dicta
fuit ꝓbatū, & ꝙ ſecundū illam ſolitū eſt iud
obiectio aduerſariorū ceſſaret ꝑ ea, quæ
de Caſ.& Alex.in d.l.cū prolatis. Quinimo
31 c.paſtoralis.vult vnū, qđ eſt fortius, † ſatis e
uagās fuerit in curia Romana publicata, q
blicationis poſt duos menſes ēt ignorātes
not. per gl. in data.6. libri. vbi hoc tenet lo
faciūt not. per ſcrib.in c.2. de conſti. præſum
quilibet cōſtitutionē publicatā in curia pōt
ſes à die publicationis ſciuerit. c. propoſuiſ
32 & in glo.proœ.cle. † intantū, ꝙ ſnīa ꝯ talē e
tē lata eſſet nulla ſ͠m Abb. abſq; eo, ꝙ talis e
eſſet in corpore iuris clauſa, qm̄ non eſt de
vt in uolumine, & in ſcriptis redigatur, vt pe
in c.nemo pōt.de reg. iur.in 6. in mercur. &
in d.c.1.de cōſti. Et pro hoc facit, qa vbi Pa
cōſtitutionē à tpe publicationis ligare, q̄uis
babiliter ignoretur, & ignorātes nō dicātur
pa, tn̄ ſnīa ꝯ illam lata eſt nulla, ut eſt gl.
de hæret. in ver. ex nunc. Fortius ergo
erit, qn̄ ſcīa extrauagātis cōſtitutionis p
ſæpe in iudiciis fuerit allegata, prout eſt
hæc, de qua agitur. Et his rationibus Abb.
ralis dicebat, ſnīam latā ꝯ extrauagātē publi
ria nō ualere, & eſſe nullā. Et poſito, ꝙ ſnia
33 nulla ipſo iure, doct.tn̄ cōiter ibi cōueniūt,
ſecundū illā iudicare teneatur, q̄uis ipſe de
biliter ignoret, qn̄ talis extrauagans eſt nota
diciis allegari ſolita, abſq; eo, ꝙ aliter per b
ſtrū probetur, & Papa cōſulatur, alioquin ſnia
iuſta, & ita volunt doc.præallegati in d.c.paſ
in d.l.cū prolatis.cum ſimil. Nā ſi iudex noti
uagātis haberet, tūc ſetētia ꝯ illam lata eſſet
cundū Paul.Caſ.& Alex. in d.l.cum ploratis.
niſtas in d.c.paſtoralis. per illum tex.cū ſimil.
34 etiā unum, qđ eſt fortius, † ꝙ qn̄ aliqua papal
uagans coram iudice allegatur, de qua pro
poteſt ignorari, vt quia non eſſet ſolita in iu
legari, nec multū nota, ex quo coram eo de
legatum, ipſe non poteſt cōtra eā ferre ſente
debet in cauſa ſuperſedere, donec Papā co
quamuis extrauagans eſſet exorbitans, & à i
muni diſſona: ita probat tex.cum gl.in d.c.pa
quæ omnia in caſu noſtro ceſſant, ex quo ex
de qua agitur, eſt multū nota, & ī iudiciis al
35 vt dictū eſt. Aduerſatur ēt, ꝙ † hæc extraua
in oībus libris clemētinarū habetur: ex quo
ꝙ ſecūdū illā eſt iudicādū, & probabiliter
dici ignorari, vt in terminis volunt Alex. Pa
Imo.& alij in d.l.cū prolatis, dicentis, ꝙ qn̄
extrauagās cōiter habetur deſcriptū in volu
tutorū, ſecundū illud eſt iudicādum, & de co
liter ignorari nō dicitur, vt per Bal. in auth.
fi.C.ne fil.pro pat. Quare fragile eſt fundam
ſariorum negantium extrauagantem Pauli
notam, & vulgatam ligare, & ſecundum illa
iudicandum, quia contrariū innuunt doct.

ter in d.c.paſtoralis. exẽplificando de extrauagã.exe-crabilis,& de ſiſib⁹ notis.Ex qbus oĩbus de bono iure uniuerſitatis,& ſocietatis hoſpitalis nũcupati de mor te ſatis clarè cõſtare exiſtimo, & iõ ulteri⁹ nõ inſiſto.

S V M M AE.

1 *Vocati per nomen collectiuum in ſuccedendo ordinem, & prærogatiuam graduum inter ſe ſeruant.*

Heredes, & ſucceſſores ſunt nomina collectiua apta ſui natura plures perſonas, pluresque gradus comprehendere.

2 *Filius fratris inter uocatos noĩe collectiuo locũ patris ſui nõ ſubintrat, quãdo ſubintrare dicatur, & quando non nu. 28. & 35.*

3 *Emphyteoſis eccleſiaſtica non eſt quid hæreditarium, & ſolum ad filios, ac deſcendentes tranſit: & de hoc infra nu.30.*

Excludens filias multo magis neptes excluſiſſe uidetur, hoc eſt reſpectu ſuæ hæreditatis, nõ aũt patris, uel alterius. nu. 38. et 39.

Mens præſumpta in contractibus, cæteriſque hominis diſpoſitionibus magis, attenditur quàm uerba.

Diſpoſitio quælibet hominis à ſtatuto loci interpretationem ſumit: de hoc infra nu.40.42.& 45.

Emphyteoſis conceſſa pro ſe, filijs, & hæredibus iuxta ſtatutum loci interpretatur, & nu. 42.

Statutum excludens filias propter maſculos, multò magis neptes ex filio propter filios excludere uoluiſſe uidetur.

Hæredum, & deſcendentium appellatione in emphyteoſi eccleſiaſtica, ac in feudis deſcendentes, & hæredes ſanguinis comprehenduntur: contra infra num.30.

9 *Fœminæ emphyteoſis eccleſiaſticæ, & feudi ſui natura incapaces ſunt neq; ad ea admittũtur, niſi exp̃ſſè uocatæ ſint: cõtrariũ ĩfra nu.18.46.et 50.et ibi, quid de hæredibus extraneis remiſſiuè.*

10 *Argumentum de feudo ad emphyteoſim eccleſiæ quãdo procedit.*

11 *In antiqua emphyteoſi ſemper primo conductori ſucceditur, & ad primam inueſtituram ſemper in dubijs contingentibus recurritur, & infra num.44.*

12 *Emphyteoſis an ex adiectione nouorum pactorum, eiuſque renouatione noua facta dicatur, & nu. 51.*

13 *Diſpoſitio hominis, & diſpoſitio ſtatuti pari paſſu ambulant.*

14 *In emphyteoſi non hæreditaria fœminæ cum maſculis admittuntur, ſecus ſi ea ſit hæreditaria.*

15 *Iura feudalia à iure cõi exorbitantia ad emphyteoſim eccleſiæ pro deciſione cãrũ nõ extenduntur, ſed iuri cõi ſtandũ eſt, num.50.*

16 *Hęredum appellatione in feudis ſolum maſculi contra ius commune comprehenduntur.*

17 *Feudi, & emphyteoſis eccleſiaſticæ differentia.*

18 *Emphyteoſis eccleſiaſtica ad hæredes maſculos, & fœminas pariter ſui natura trãſit, licet de fœminis nõ exprimatur, et nu.46.*

19 *Emphyteoſis conceſſa pro ſe, & liberis ad maſculos, & fœminas pariter tranſit.*

20 *Hæredum ſignificatio latior eſt, quàm liberorum.*

21 *Hæres in re certa non comprehẽditur in emphyteoſi conceſſa pro ſe, & hæredibus, & nu. 42.*

22 *Emphyteoſis de iure ad patrem ex diuiſione deuoluta ad filios quoque tranſit.*

In emphyteoſi hæreditaria ſeruatur ordo ſuccedendi in hæreditate, & quando ea dicatur hæreditaria.

Corn.doctri.in conſ.24.& 241.in 2.uol.& conſ. 42.in 4.uol.declaratur.

24 *In emphyteoſi recepta pro hæredibus hæres ex teſtamento illis, qui aliter ad eam admitti uellent, præfertur.*

25 *Emphyteoſis conceſſa pro hæredibus ſimpliciter, & conceſſa pro hæredibus maſculis, uel legitimis differt.*

In feudo ſuperſtes de linea illius, ad quem feudum in totum, uel pro parte p̃uenit, præfertur omnibus ẽt maſculis de alia linea.

Opinio ultimo loco relata in dubio approbata cenſetur.

Statutum excluſiuum fœminarum in emphyteoſi conceſſa pro ſe, & hæredibus locum non habet.

Emphyteoſis eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus ſimpliciter hęredes tàm extraneos, quàm deſcendentes, & ſic tàm fœminas, quàm maſculos comprehendit.

Fœminę, ſtante ſtatuto illarum excluſiuo, pro extraneis habentur.

Fratres rem emphyteoticam inter ſe diuidentes, cum iuramento de non contraueniendo, ſucceſſioni dictę rei renuntiare uidentur, maximè concurrentibus uerbis prẹgnantibus.

33 *Licentia, & facultas uendendi, & alienandi in diuiſione conceſſa facit, ut ius omne remiſſum eſſe uideatur.*

34 *Clauſula ad habendum, tenendum, uendendum, & alienandum, iuramento concurrente, iurium renunciationem operatur.*

35 *Collectiui nominis natura eſt, ut ſub illo uocati ſucceſſiuo ordine hæreditario admittantur.*

36 *Emphyteoſis conceſſa pro ſe, & filijs, & conceſſa pro ſe, & hæredibus differunt.*

37 *Proximitas non reſpectu primi, ſed ultimi emphyteotæ decedentis conſideratur.*

39 *Pater ſemper magis filium, omneſque illius tàm maſculos, quàm fœminas deſcendentes in eius portione diligere præſumitur, quàm alium filium, ac deſcendentes ab eo.*

41 *Hæredum appellatione tàm maſculi, quàm fœminæ, ac tàm extranei, quàm deſcendentes ueniunt.*

43 *Filia hæres ex teſtamento ad emphyteoſim pro ſe, & hæredibus cõceſſam admittitur.*

45 *Verba contrahentium, ſeu aliter diſponentium quando ſecundum ſtatuta loci ſint interpretanda.*

47 *Feudum receptum pro hæredibus ſimpliciter an ſolum pro filijs, et deſcendentibus maſculis intelligatur.*

48 *Diſpoſitio facta pro hẹredibus ſuis, uel pro ſuis hẹredibus differt.*

49 *Declaratio gl.ĩ l.ex facto.ĩ fi.ff.ad Treb. quãdo de feudo loquitur.*

52 *Canón dicitur de ſubſtantialibus emphyteoſis.*

53 *Proteſtatio contraria facto non releuat.*

54 *Emphyteoſis cõceſſa ab eccleſia alicui pro ſe, & liberis filios, ut filios, ẽt ſi hẹredes nõ ſint, cõprehẽdit, ſecus ſi pro ſe, et hæredibus.*

55 *Emphyteoſis conceſſa pro ſe, & hæredibus, ac ſucceſſoribus ad liberos, & deſcendentes etiam fœminas tranſit.*

Liberorum, & deſcendentiũ appellatione fœminæ quoque ueniũt.

56 *Emphyteoſis in monaſterium propter ingreſſum emphyteotæ ex titulo uniuerſali transfertur, eique acquiritur, & ibi, quando perpetuò, & irreuocabiliter acquiſita dicatur.*

57 *Emphyteoſis in monaſterium titulo ſingulari non transfertur.*

EPITOME.

Emphiteoſis eccleſiaſtica ſtipulata ſibi, & hæredibus, ac ſucceſſoribus ſuis fœminas quoque comprehendit: & quid, ſi ſibi, & hæredibus ſimpliciter, & an ſui natura ad fœminas tranſeat.

Emphyteoſis utrum in monaſterium per ingreſſum emphyteotæ transferatur.

CASVS CONSILII.

IOANNES *de Arengheria ab eccleſia rem in emphyteoſim perpetuã ad renouandum de 29. annis in 29. annos pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis conduxit, & mortuus eſt ſuperſtitibus magiſtro Ludouico, & Fabronio eius filijs, & hæredibus, qui à dicta eccleſia renouationem pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis habuerũt, ſub diuerſo tamen canone à primo, ut in facto præſupponitur. Poſtea dicti magiſter Ludouicus, & Fabronius ad bonorum paternorum diuiſionẽ deuenerunt, & dictã rẽ emphyteoticam inter ſe æqualiter diuiſerunt: Deinde Fabronius ſine filijs maſculis, ſuperſtitibus duabus filiabus fœminis tantũ, Camilla, & Seia, cõdito teſtõ deceſſit, poſt quod Seia mortua eſt, remanẽte Camilla, quæ paternã, & ſororis hæreditatẽ adiuit, & in monaſterium monialiũ animo in illo profitendi ſe cõtulit, & antequã profeſſionẽ emitteret, magiſter Ludouicus, & eius nomine Alexãder illius filius ſuper dicta re emphyteotica litẽ mouit, qua adhuc pẽdente, dicta Camilla mutãs ſibi nomen, & Emilia uocata in dicto monaſterio poſt annũ p̃bationis ſolemniter profeſſa eſt, cuius nomine, ac etiã monaſterij abbatiſſa, & ſorores aduerſus præfatũ magiſtrũ Ludouicũ litẽ ſuſceperunt, quæ cũ diu duraſſet, tã*

dem